

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: INFOLex (POCA/491/126354)

Principiile fundamentale care guvernează sistemele educaționale naționale în unele state ale Uniunii Europene (II)

Obiectivele sistemului educațional în **Finlanda** se bazează pe echitate, încredere și responsabilitate, precum și pe învățare pe tot parcursul vieții.

Un principiu cheie al politicii educaționale finlandeze este asigurarea egalității de șanse pentru toți, indiferent de circumstanțele lor individuale. Echitatea este promovată prin:

- măsuri de sprijin individual care urmăresc să garanteze că fiecare elev își poate atinge întregul potențial;
- sistemul educațional nu are sfârșit;
- predarea de înaltă calitate în întreaga țară cu doar mici diferențe între școli;
- educația pe tot parcursul vieții și educația adulților sunt oferite la toate nivelurile de educație.

În același mod, obiectivele educației migranților, atât pentru copii, cât și pentru adulți, includ echitatea, bilingvismul funcțional și multiculturalismul. Obiectivul educației migranților este de:

- a pregăti migranții pentru integrarea în sistemul educațional finlandez și în societate;
- a sprijini identitatea lor culturală;
- a oferi un bilingvism cât mai eficient posibil, astfel încât, pe lângă finlandeză (sau suedeză), aceștia să stăpânească propriul lor limbaj matern (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/finland/fundamental-principles-and-national-policies_en).

Un obiectiv major al politicii educaționale finlandeze, pe lângă echitate, este acela de a obține un nivel cât mai înalt de educație și competență pentru întreaga populație. Unul dintre principiile de bază care au stat la baza acestui fapt a fost acela de a oferi învățământ secundar superior tuturor grupurilor de vârstă.

Astfel, Legea nr.628/1998 privind învățământul de bază (Basic Education Act 628/1998 - (<https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980628.pdf>), în art.2, prevede că scopul educației este de a sprijini creșterea elevilor pentru a deveni membri responsabili din punct de vedere etic ai societății și de a le oferi cunoștințele și abilitățile necesare în viață. În plus, scopul educației preșcolare, ca parte a educației timpurii a copiilor, este de a îmbunătăți capacitatea copiilor de a învăța.

Educația trebuie să promoveze civilizația și egalitatea în societate, precum și cerința ca toți copiii să participe la procesul educațional și să se dezvolte pe parcursul vieții. Educația trebuie asigurată în funcție de vârsta și capacitățile elevului și astfel încât să promoveze creșterea și dezvoltarea sănătoasă în rândul elevilor.

În Finlanda, educația este finanțată din fonduri publice. Doar doi la sută dintre elevii din învățământul obligatoriu frecventează școli care au un sponsor privat, dar și aceste școli sunt finanțate majoritar din fonduri publice. Educația de la învățământul preșcolar până la cel superior este gratuită. Mâncarea și învățarea în școli sunt oferite gratuit, iar accesul în zone îndepărtate și slab populate este asigurat prin transportul școlar gratuit. În plus, un elev în învățământul de bază, în educație voluntară suplimentară sau în învățământul preșcolar va avea dreptul la transport gratuit atunci când călătoria menționată mai sus este prea dificilă, obositoare sau periculoasă, având în vedere vârsta elevului sau alte circumstanțe. O alternativă la transportul gratuit este o subvenție adecvată pentru transport sau însoțirea elevului la școală. Călătoria zilnică școlară, inclusiv timpul de așteptare, poate dura cel mult două ore și jumătate. Dacă elevul a împlinit vârsta de 13 ani până la începutul anului școlar, călătoria școlară poate dura cel mult trei ore.

Dacă un elev este admis la o școală sau unitate de învățământ, altele decât cele atribuite de autoritatea locală, respectiv o școală din vecinătate sau un alt loc adecvat unde educația se face în limba maternă, admiterea poate fi condiționată de faptul că părintele să își asume responsabilitatea pentru costul transportului sau un însoțitor pentru elev la școală.

Apoi, art.33 al legii prevede că în cazul în care călătoria școlară a unui elev în învățământul de bază, în învățământul

suplimentar sau în învățământul preșcolar nu poate fi aranjată în maniera prevăzută mai sus, elevul are dreptul la cazare gratuită și la pensiuine.

În timpul anului școlar, elevul are dreptul la călătorie gratuită între locul de cazare și casa sa în timpul sărbătorilor și week-end-urilor. În plus, elevii aflați în spații de cazare trebuie să facă un număr rezonabil de treburi potrivite pentru aceștia la locul lor de cazare.

În Finlanda, asigurarea educației este dirijată prin reglementări, informații și finanțare. Autonomia locală este mare, căci majoritatea fondurilor provin din bugetele locale.

Una dintre reglementări, curriculumul național de bază lasă loc pentru schimbări locale și, prin urmare, școlile și profesorii au o mare libertate în conceperea propriilor curriculum-uri și instrucțiuni.

De asemenea, instituțiile de învățământ superior din Finlanda se bucură de autonomie extinsă. Ele au independență în privința finanțelor și a administrației, dar și în ceea ce privește predarea și cercetarea.

Învățarea pe tot parcursul vieții este asigurată prin acordarea posibilității de a începe studiile în orice stadiu al vieții. Educația pentru adulți este asigurată la toate nivelurile de învățământ. Învățarea în rândul adulților este foarte populară. Instituții diferite oferă o mare varietate de cursuri și programe pentru adulți la toate nivelurile educației oficiale. Educația adulților include educația auto-motivată, formarea personalului și instruirea pe piața forței de muncă. Aceasta poate duce la calificări sau poate fi legată de auto-dezvoltare generală. În 2017, peste 27% dintre adulții finlandezi au participat la educația adulților, comparativ cu media UE de 11%. Cele mai multe dintre acestea sunt educația non-formală (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en).

În **Franța**, Codul educației (Code de l'éducation (<https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071191>), în art. L111-1 din Capitolul I - Dispoziții generale afirmă că educația este prima prioritate națională. Serviciul public de educație este conceput și organizat în funcție de elevi și studenți. El contribuie la egalitatea de șanse și la combaterea inegalităților sociale și teritoriale în ceea ce privește reușita școlară și educativă. El recunoaște că toți copiii au capacitatea de a învăța și de a progresa și asigură educația incluzivă a tuturor copiilor, fără nicio distincție.

Potrivit art.L111-2, educația școlară promovează dezvoltarea copilului, îi permite să dobândească o cultură, să-și pregătească pentru o viață profesională și să-și exercite responsabilitățile ca om și cetățean. Pentru a promova egalitatea de șanse, dispoziții corespunzătoare ale Codului fac posibile accesul tuturor, în funcție de aptitudinile și nevoile lor specifice, la diferitele tipuri sau niveluri de școlarizare. Statul garantează respectul pentru personalitatea copilului și activitățile educaționale ale familiilor.

Dezvoltarea sistemului educațional al Republicii Federale **Germania** (<https://www.european-agency.org/country-information/germany/legislation-and-policy>) diferă de celelalte țări europene datorită unificării Germaniei de Est cu cea de Vest. Pentru a realiza unitatea germană în domeniul culturii, educației și științei, Tratatul de unificare (*Eimigungsvertrag*) încheiat între Republica Federală Germania și Republica Democrată Germană la 31 august 1990 conține dispoziții fundamentale care vizează stabilirea unei structuri comune comparabile de bază în educație - în special în sistemul școlar. Educația specială a reprezentat o provocare uriașă, deoarece două sisteme diferite a trebuit să fie îmbinate împreună.

De la 3 octombrie 1990, Legea fundamentală a fost obligatorie pentru întreaga națiune germană. Germania este o republică federală cu 16 landuri. Fiecare land are o responsabilitate proprie, inclusiv legislația individuală în conformitate cu liniile directoare ale sistemului de drept constituțional. Un element central al acestui statut este așa-numita suveranitate culturală (*Kulturhoheit*) și anume responsabilitatea predominantă a landurilor în ceea ce privește educația, știința și cultura. Aceasta înseamnă, în principiu, că fiecare land poartă răspunderea politicii sale educaționale și culturale, cu condiția ca în conformitate cu principiul federalist să exprime aspectele istorice, geografice, culturale și socio-politice specifice landului. Pe de altă parte, statele constitutive ale statului federal poartă responsabilitatea comună pentru întregul stat. Această

responsabilitate globală le dă dreptul și le obligă să coopereze între ele și să colaboreze cu guvernul federal.

Dreptul la învățământ gratuit la toate nivelurile în cadrul instituțiilor de învățământ de stat este un principiu constituțional al **Greciei** (art.16 alin.(4) al Constituției). În mod specific, Constituția în articolul 16 alin.(2) prevede că: „învățământul reprezintă o misiune fundamentală pentru stat și are ca obiectiv formarea morală, intelectuală, profesională și fizică a cetățenilor greci, dezvoltarea conștiinței naționale și religioase și formarea acestora ca cetățeni liberi și responsabili”. De asemenea, statul va furniza asistență financiară pentru cei care se remarcă, precum și pentru cei care au nevoie de asistență sau protecție specială, în funcție de abilitățile acestora.

Legislația națională, emisă atât de Parlament, cât și decretele prezidențiale și actele ministeriale, prevalează în cadrul sistemului de învățământ. În acest context, Legea nr.1566/1985 descrie structura și funcționarea învățământului primar și secundar. Articolul 1 secțiunea 1 se referă la scopul învățământului primar și secundar, care este: „... să contribuie la dezvoltarea generală, armonioasă și echilibrată a punctelor forte mentale și psihosomatice ale tuturor elevilor și să le ofere posibilitatea, indiferent de sex și origine, de a deveni personalități independente și de a trăi creativ”. (<https://www.european-agency.org/country-information/greece/legislation-and-policy>).

Constituția stipulează că **Republica Italiană** stabilește regulile generale privind învățământul și înființează școli de stat de toate tipurile și gradele (articolul 33), iar învățământul elementar, cu o durată de cel puțin 8 ani, este obligatoriu și gratuit (art.34).

Sistemul educațional din Italia este organizat în conformitate cu principiile subsidiarității și autonomiei școlare. Statul și regiunile își împart competența legislativă. Statul are competențe legislative exclusive asupra organizării generale a sistemului educațional (dispoziții generale, standarde minime de educație, principii fundamentale, personalul școlii, asigurarea calității, resurse financiare de stat, școli străine și instituții culturale din Italia). Regiunile, prin intermediul birourilor lor de educație, hotărăsc rețeaua școlilor din teritoriile lor, stabilesc calendarul școlar și administrează școlile nestatate. Cu toate acestea, Regiunile lucrează întotdeauna în colaborare cu statul (Ministerul educației, universității și cercetării și Ministerul muncii) prin Conferința unificată Stat/Regiuni (*Conferenza unificata Stato/Regioni*), respectând dispozițiile legislației naționale. Școlile sunt autonome în ceea ce privește activitățile didactice, organizaționale și de cercetare (<https://www.european-agency.org/country-information/italy/legislation-and-policy>).

În Constituția **Letoniei** este consacrat dreptul fundamental al oricărei persoane la educație, fără niciun fel de discriminare. Art.112 prevede: „Orice persoană are dreptul la educație. Statul se asigură că orice persoană are acces în mod gratuit la învățământul primar și secundar. Învățământul primar este obligatoriu”.

În plus, Ministerul educației și științei precizează (<http://www.izm.gov.lv/en/education/education-system-in-latvia>): „Fiecare cetățean al Republicii Letonia, dar și deținătorii de pașapoarte de cetățenie străină eliberate de Republica Letonia, cetățenii Uniunii Europene, ai țărilor din Spațiul Economic European și Elveția, rezidenții permanenți ai Comunității Europene care dețin un permis de ședere pentru Letonia, apatrizii aflați în posesia unui document de călătorie eliberat de Republica Letonia, resortisanții țărilor terțe sau apatrizii care dețin un permis de ședere valabil pentru Republica Letonia, persoanele care au statut de refugiat sau de altă natură și persoanele care au beneficiat de protecție temporară în Republica Letonia au drepturi egale la educație în Letonia”.

Tot pe site-ul Ministerului educației se spune că școlile speciale sau clasele de învățământ special din școlile de învățământ general oferă educație copiilor cu nevoi speciale care corespund tulburărilor individuale de dezvoltare, abilităților și condițiilor de sănătate. Structura învățământului special este foarte asemănătoare cu cea a învățământului de masă care oferă oportunități persoanelor cu nevoi speciale de a dobândi cunoștințe și abilități generale, punând un accent deosebit pe aplicabilitatea acestora, facilitând astfel incluziunea socială. (Va urma)

Expert media Florin FĂINIȘI

INFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

